

datum: 15 november 2023

Verzameldecreet water en BVR gemeentelijke sanering

VVSG advies

Inhoud

1.Situering	1
2.VVSG advies	2
2.1. Algemene appreciatie	2
2.2. Advies verzameldecreet water.....	2
2.2.1. (Publieke) grachten	2
2.2.2. Geen nieuwbouw zonder waterzuivering (hoofdstuk 3 wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening van 15 mei 2009)	3
2.2.3. Hemelwater – en droogteplannen (artikel 6 en 7)	4
2.2.4. Toezicht en handhaving (art. 9 tem 15)	5
2.2.5. Waterwetboek privacy proof	7
2.2.6. Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen	7
2.3. Advies BVR gemeentelijke sanering	8
2.3.1. Gemeentelijke infrastructuur voor het beheer van hemelwater	8
2.3.2. Individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater	8
2.3.3. Engagements Vlaamse overheid	9
2.3.4. Impact van overstorten	9
2.3.5. Meerjarenplanning, rapportering en handhaving	10

1. Situering

Op 19 oktober 2023 bezorgde het kabinet Demir een adviesvraag aan de VVSG over 'het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018' met de vraag om binnen de 15 dagen te reageren.

Ook op 19 oktober bezorgde het kabinet Demir een adviesvraag aan de VVSG over het 'voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering over de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting.' met de vraag om binnen de 30 dagen te reageren.

De VVSG werd in het voortraject reeds om advies gevraagd voor bepaalde aspecten die nu opgenomen zijn in het voorontwerp van decreet.

VVSG nam deel aan de schrijfgroep die het 'voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering over de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting' voorbereide

2. VVSG advies

2.1. Algemene appreciatie

Dit verzameldecreet en besluit van de Vlaamse regering hebben een grote impact op gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders.

Deze besluiten zetten inzake de gemeentelijke rioolopdracht een grote stap vooruit in het omschakelen naar een resultaatgerichte aansturing op hoofdlijnen weg van micro management, met duidelijke verantwoordelijkheden en doelstellingen.

Samen daarmee is nu ook een concrete handhaving uitgewerkt. De VVSG gaat akkoord met handhaving door de Vlaamse overheid mits die proportioneel is waarbij gemeenten en rioolbeheerders niet afgerekend kunnen worden op zaken waar ze zelf geen impact op hebben. Cruciaal is ook dat er getoetst wordt aan gedragen, in onderling overleg afgestemde en dus haalbare doelstellingen en dat doelen en financiering (inclusief Vlaamse gewestbijdrage voor gemeentelijke riolen) zijn afgestemd. Deze teksten bevatten de mogelijkheid om dit op die manier te realiseren. De VVSG vraagt om dit in de praktijk ook zo uit te rollen.

De stroomversnelling wordt mogelijk als daarvoor de juiste context wordt gecreëerd: voldoende afstemming met wie de ambities moet waarmaken en voldoende financiering.

De VVSG apprecieert het dat VVSG, AquaFlanders en Vlaro intensief betrokken werden in het voortraject.

Veel van de opmerkingen die VVSG reeds maakte in het voortraject zijn meegenomen in de teksten. Dit advies herhaalt de standpunten van VVSG die nog niet zijn meegenomen. Dit advies herhaalt ook standpunten waarvoor in deze teksten wel de opening is gemaakt maar die zich in de praktijk nog in de juiste richting moeten uitrollen. Ook zijn er parallele processen (bijvoorbeeld het onderzoek uitgavetoetsing rioolsubsidies) die nog verder vorm moeten krijgen om het plaatje van aansturen en financieren op hoofdlijnen en doelstellingen volledig te kunnen sluiten.

2.2. Advies verzameldecreet water

2.2.1. (Publieke) grachten

Inschrijven beroepsmogelijkheid machtiging publieke grachten

Artikel 2 = 23ter, § 2, nieuw 5e lid wet onbevaarbare waterlopen voert een specifieke beroepsmogelijkheid in tegen machtigingen voor publieke grachten.

VVSG stelt dat dit niet nodig is en geeft voorkeur aan reeds bestaande beroepsmogelijkheid via het algemeen toezicht. Beroep via de Raad van State is niet de enige piste. Het algemeen toezicht bestaat ook altijd en volstaat. De gouverneur kan vernietigen op klacht, ook op basis van 'algemeen belang'.

Wat in de nota aan de Vlaamse regering staat klopt dus niet: "Zonder dat daarbij beroep ingesteld moet worden bij de Raad van State die dergelijk beroep strikt gezien vooral bestuurlijk zal behandelen op grond van motivatie van de genomen beslissing. Het eigen beroep zoals voorzien in de wet laat een meer inhoudelijke toets toe." (nota aan de regering)"

Handhaving slecht onderhoud en dempen private grachten

Slecht onderhoud of dempen van private grachten is geregeld mee oorzaak van lokale wateroverlast. De VVSG vraagt om handhaving ook bij private grachten mogelijk te maken via het milieuhandhavingsdecreet.

Artikel 20 van de wet op de onbevaarbare waterlopen legt de basis voor de toepassing van het milieuhandhavingsdecreet bij de handhaving van de wet op de onbevaarbare waterlopen en haar uitvoeringsbesluiten.

In artikel 25 derde lid van het uitvoeringsbesluit van 07 mei 2021 staat dat de aangelanden instaan voor het onderhoud en in stand houden van private grachten.

De milieutoezichthouders van VMM, provincies en gemeenten zijn wel bevoegd gemaakt voor de wet onbevaarbare waterlopen (en uitvoeringsbesluiten) maar het gaat daarbij alleen over onbevaarbare waterlopen en publieke grachten, niet over baangrachten of andere grachten. (art. 28, 5°, art. 33, § 1, 6° resp. art. 34, § 1, laatste lid milieuhandhavingsbesluit)

2.2.2. Geen nieuwbouw zonder waterzuivering (hoofdstuk 3 wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening van 15 mei 2009)

Gemeenten vinden het een goede zaak dat ongezuiverde lozingen bij nieuwbouw vermeden worden. De verankering van deze principes in de VCRO geeft de gemeente als vergunningverlenende overheid meer rechtszekerheid dan louter met een omzendbrief.

Bij de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden (artikel 4. alinea 2) is een cascade opgenomen waarbij men eerst moeten kijken of er kan aangesloten worden op een riool die aansluit op een zuivering. Pas als dat niet kan wordt een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater opgelegd.

Bij de omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw (artikel 4 alinea 1) is deze cascade niet opgenomen. De initiatiefnemer lijkt hier de vrijheid te hebben om te kiezen tussen aansluiting op riool of het plaatsen een individuele of collectieve installatie voor de zuivering van het huishoudelijk afvalwater. Dit kan in tegenspraak zijn met Vlarem waarin aansluiting op riool prioriteit krijgt. **Voor VVSG**

lijkt het logischer om de cascade, zoals toegepast bij verkavelingen, ook toe te passen voor bouwen of herbouwen van gebouwen.

Indien de aanleg van de riool of de aansluiting ervan op en waterzuivering gepland is in een meerjarenplan, dan volstaat het (volgens de huidige tekst) dat de rioolbeheerder bevestigt dat er mogelijkheid is om aan te sluiten. **Er zou best toegevoegd worden dat er moet aangesloten worden op de riool als die er al ligt of zodra die wordt aangelegd.** VVSG vraagt om op te nemen dat ook indien de bovengemeentelijke rioolinfrastructuur (die de aansluiting op de openbare waterzuivering moet realiseren), wel gepland maar nog niet aanwezig is, het volstaat te bevestigen dat de bovengemeentelijke infrastructuur gepland is en dat er al aangesloten moet worden op de gemeentelijke riool als die er al ligt of zodra die er komt.

We wensen niet dat deze bepalingen zorgen voor extra verplichtingen voor de gemeentelijke rioolbeheerders inzake individuele oplossingen of kleinschalige waterzuiveringsinstallaties (KWZI's). Dat lijkt ook niet zo te zijn. Bij verkavelingen bestaat wel de kans (als de gemeentelijke rioolbeheerder hiermee akkoord gaat) dat bij overdracht de waterzuivering wel zal worden beheerd door de gemeente of gemeentelijke rioolbeheerder of dat er afspraken nodig zijn voor dat beheer. **We vragen dat er voor alle gemeentelijke beheerders voorbeelden van richtlijnen/bestekken/overeenkomsten/contracten/reglementen worden voorzien die dat beheer in goede banen kunnen leiden. Ook kunnen voorbeelden van passages die nuttig kunnen zijn voor opname in verkavelingsvergunningen wenselijk zijn.**

De conceptnota 'de grote stroomversnelling' vroeg om deze verplichting op te leggen vanaf 10 wooneenheden. In deze alinea spreekt men over de vergunbaarheid van één gebouw. De Vlaamse regering kan wel nadere regels opleggen. **Is het de bedoeling dat men nu strenger gaat dan oorspronkelijk opgenomen in de conceptnota of wordt dit opgenomen via de nadere regels van de Vlaamse regering?**

2.2.3. Hemelwater – en droogteplannen (artikel 6 en 7)

In de 'conceptnota Blue deal' bepaalde de Vlaamse regering al dat gemeenten tegen eind 2024 een hemelwater – en droogteplan moeten opmaken, willen ze nog recht hebben op watergerelateerde subsidies. Dit wordt nu verankerd in het decreet integraal waterbeleid

De CIW maakte een blauwdruk voor de opmaak van hemelwater -en droogteplannen. Er werden ook afspraken gemaakt over een overgangperiode voor gemeenten die reeds een bestaand hemelwater – en droogteplan hebben. Dit zijn plannen die werden opgemaakt voor de vernieuwde blauwdruk er was (plannen die vóór 21/03/2022 door de gemeente zijn goedgekeurd).

De VVSG vraagt dat deze opname in het decreet, zeker voor de eerste planperiode, niet zorgt voor een verstrenging ten opzichte van de reeds gemaakte afspraken. Voor een planproces ligt eind 2024 heel dichtbij. Alle gemeenten zijn daarom volop bezig met de opmaak van de hemelwater – en droogte plannen en velen hebben ondertussen een goedgekeurd hemelwater- en droogteplan.

Bestaande hemelwaterplannen moeten niet gebiedsdekkend zijn, op voorwaarde dat er een door de gemeente onderbouwde keuze is betreffende de uitwerking van de meest prioritaire zones. Als overgangperiode voor bestaande plannen werd afgesproken dat het plan gebiedsdekkend moet zijn tegen eind 2030. Het wijzigings decreet voegt nu in: “Een hemelwater- en droogteplan wordt opgemaakt voor het volledige grondgebied van een of meer gemeenten en beslaat het publieke en het private domein.” (art. 6 alinea 3). Dit kan een probleem vormen voor bestaande hemelwater – en droogteplannen. **De VVSG vraagt om dit af te stemmen met de gemaakte afspraken.**

Sommige gemeenten met een bestaand hemelwater – en droogteplan kozen ervoor om hun plan ter goedkeuring voor te leggen aan het college van burgemeester en schepenen en niet aan de gemeenteraad. Het lijkt weinig zinvol dat een reeds lang goedgekeurd en gebruikt plan om puur procedurele redenen moet worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor de nieuwe plannen is duidelijk afgesproken dat de plannen moeten zijn goedgekeurd door de gemeenteraad. Dat is helder en een goede zaak. In het decreet staat (zonder onderscheid tussen bestaande en nieuwe plannen) dat een hemelwater – en droogteplan moet goedgekeurd zijn door de gemeenteraad (vb. art. 6 alinea 5; art. 7 1°). **De VVSG vraagt om dit aan te passen naar ‘goedkeuring door de gemeente’.** In de memorie van toelichting kan dan verduidelijkt worden dat bij nieuwe plannen goedkeuring door de gemeenteraad verwacht wordt en dat bij bestaande plannen goedkeuring door het CBS ook aanvaard wordt.

De Vlaamse regering kan nadere regels stellen over de hemelwater – en droogteplannen (art. 6 laatste alinea). Ook hier vraagt de VVSG dat er bij de eventuele opmaak van nadere regels voor de eerste planperiode (plan tegen eind 2024) geen strengere regels worden gemaakt tov de gemaakte afspraken.

Art. 6 3° vermeldt dat de Vlaamse regering nadere regels kan vaststellen om de betrokkenheid van de burgers en de stakeholders te verzekeren. **De VVSG vindt het de taak van het lokaal bestuur om te bepalen hoe ze participatie organiseert. Daarom voorstel tot volgende aanpassing van §3 2°:**“De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor: 2° het proces voor de opmaak van het voormelde hemelwater -en droogteplan, inclusief nadere regels om de betrokkenheid van burgers en stakeholders te verzekeren waarbij op lokaal niveau het college van burgemeester en schepenen de participatie bepaalt.”

Art.7 1° koppelt de rioolsubsidies met het hebben van een goedgekeurd hemelwater – en droogteplan. **Te verduidelijken dat dit geldt vanaf eind 2024**

2.2.4. Toezicht en handhaving (art. 9 tem 15)

Deze artikelen geven de toezichthoudende ambtenaren van de Vlaamse overheid tools (oa blokkering saneringsmiddelen en vastlegging aanwending saneringsmiddelen, ambtshalve uitvoering, ...) ... om het voldoen aan de doelen van de gemeentelijke rioelopdracht (onder meer gericht op het bereiken van de reductiedoelen en de openbare dienstverplichtingen) door de gemeentelijke rioolbeheerder, te handhaven.

De VVSG vindt dat de verantwoordelijkheid voor het toezicht inderdaad bij de Vlaamse overheid ligt en niet bij een andere instantie.

De VVSG vindt dat handhaving van de uitvoering van de gemeentelijke rioelopdracht kan worden uitgebouwd, op voorwaarde dat dit gebeurt op hoofdlijnen, proportioneel en op met de gemeentelijke beheerders afgestemde haalbare doelen waarop ook de financiering is afgestemd. Ook kan aandacht nodig zijn voor overmacht (vertragingen waarop de rioolbeheerder geen impact heeft). **De VVSG vraagt om dit opzet mee te vermelden in de memorie van toelichting.** Handhaving op de doelen uit de meerjarenplanning die de gemeentelijke rioolbeheerders zelf opstellen met doorlichting van die plannen door de bevoegde entiteit, is daarvoor een goede methode. De openingen om dit zo uit te bouwen zitten in de teksten van het decreet en het BVR gemeentelijke sanering. Maar dit zal ook afhangen van de uitrol van het toezicht in de praktijk.

De VVSG vraagt om de mogelijkheid tot ambtshalve uitvoering van de maatregelen¹ te vervangen door een verwijzing naar artikel 335² en artikel 470³ uit het decreet lokaal bestuur en gelijkwaardig voor niet (inter)gemeentelijke rioolbeheerders. Dit zijn gekende bepalingen rond dwangtoezicht uit het decreet lokaal bestuur waarvoor ook het recht op verweer is georganiseerd. Dit is volgens de VVSG een allerlaatste maatregel die pas kan toegepast worden bij manifeste onwil. En waarvan het de bedoeling moet zijn om maximaal te vermijden om dit toe te passen.

Als alle doelen uit het BVR gemeentelijke sanering en de stroomgebiedbeheerplannen maximaal zouden worden ingevuld, zal de beschikbare financiering tekort schieten. Ook de uitrol op het terrein moet afgestemd gebeuren.

¹ artikel 10 2° van het wijzigingsdecreet tot toevoeging van een artikel artikel 5.2.1.2 §1/1 2° in het waterwetboek.

² Artikel 335. (01/01/2019- ...)

§ 1. De toezichthoudende overheid kan, na een ingebrekestelling, een of meer commissarissen gelasten zich ter plaatse te begeven om de gevraagde inlichtingen of opmerkingen in te zamelen van de gemeenteoverheid en van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of om de maatregelen uit te voeren die in rechte zijn voorgeschreven.

De toezichthoudende overheid kan pas optreden na het verstrijken van de termijn die bepaald is in de ingebrekestelling.

§ 2. Als een of meer commissarissen optreden, moeten zij vergoed worden door de personen die verzuimd hebben aan de ingebrekestelling gevolg te geven.

De financieel directeur vordert de kosten in op zicht van een daartoe genomen besluit van de overheid die de dwangprocedure heeft ingesteld, dat geldt als een bevelschrift dat de financieel directeur ambtshalve moet uitvoeren.

³ Artikel 470. (01/01/2019- ...)

§ 1. De toezichthoudende overheid kan, na een schriftelijke ingebrekestelling, een of meer commissarissen gelasten ter plaatse te gaan om de gevraagde inlichtingen of opmerkingen in te zamelen van de intergemeentelijke overheid of om de maatregelen uit te voeren die in rechte zijn voorgeschreven.

De toezichthoudende overheid kan pas optreden na het verstrijken van de termijn, vermeld in de ingebrekestelling.

§ 2. Als een of meer commissarissen optreden, moeten ze vergoed worden door de personen die verzuimd hebben aan de ingebrekestelling gevolg te geven.

VVSG vraagt daarom ook om snel verder werk te maken van de omvorming van de rioolsubsidies voor projecten naar een gewestbijdrage, per gemeente en rioolbeheerder gekend voor de periode van een meerjarenplan, gekoppeld aan doelen en met vrijheid in projecten om die doelen te realiseren. Dit zou afgewerkt moeten zijn begin 2025 zodat gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders bij de opmaak van het meerjarenplan 2026-2031 kunnen rekening houden met de gewestbijdrage.

De VVSG is ook van mening dat een gewestbijdrage voor de gemeentelijke rioolopdracht nodig blijft omdat de financiering verre van sluitend is en omdat Vlaamse doelstellingen worden toegevoegd aan een gemeentelijke opdracht..

Gezien de uitbreiding van opdrachten en de steeds groter wordende uitdagingen moet onvermijdelijk **ook verder gekeken worden naar andere financierende componenten** met het doel om de financiering sluitend te krijgen en om ook daar zekerheid te geven voor langere termijn.

Door de samenhang tussen riolering en wegenis heeft de gemeentelijke rioolopdracht altijd ook een grote impact op de gemeente. Ook als de gemeente niet de rioolbeheerder is. **Daarom vraagt VVSG om ook de gemeente op te nemen in de lijst van partijen (artikel 11 wijzigingsdecreet) die beroep kunnen indienen tegen bevelen van de bevoegde entiteit. Graag in dat artikel ook verduidelijk dat beroep zowel kan ingediend worden tegen raadgevingen, aanmaningen en bevelen als tegen maatregelen die de entiteit oplegt omdat de rioolbeheerder de bevelen niet volgt.**

2.2.5. Waterwetboek privacy proof

Het waterwetboek regelt aangelegenheden waarbij uitwisseling van persoonsgegevens nodig is. **De VVSG vraagt om de wettelijke basis daarvoor in het waterwetboek robuuster te maken.** Zo is het bijvoorbeeld nodig om persoonsgegevens uit te wisselen met de KSZ en het rijksregister om automatisch sociale vrijstellingen toe te kennen op de waterfactuur en om kortingen te voorzien op het vast recht.

2.2.6. Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen

In de nota aan de Vlaamse regering en in de memorie van toelichting staat dat er naast een beperkte impact door de droogte – en hemelwaterplannen, voor de overige bepalingen opgenomen in dit voorontwerp van decreet geen impact te verwachten zou zijn voor de lokale besturen.

De VVSG vindt dit een foute weergave. De opmaak van hemelwater – en droogteplannen is een intensief proces dat wel een relevante impact heeft op de lokale besturen. Ook het beleidsmatig gebruik van deze plannen, de opvolging van de acties en de actualisatie van de plannen zal een impact hebben op de lokale besturen.

Verder klopt het dat de gemeentelijke saneringsopdracht niet nieuw is. Wat wel nieuw is, dat in het voorontwerp van decreet ook voor het eerst bepalingen komen die de Vlaamse Overheid zal toelaten om de uitvoering van de gemeentelijke rioolopdracht te handhaven. In een bijbehorend uitvoeringsbesluit worden doelen verder geconcretiseerd en verankerd inclusief nieuwe doelen zoals de aanpak van

overstortwerking. **Dit zal een grote impact hebben op de lokale besturen: zowel financieel als op de manier waarop er afgestemd en gerapporteerd moet worden.**

2.3. Advies BVR gemeentelijke sanering

2.3.1. Gemeentelijke infrastructuur voor het beheer van hemelwater

De omgang met hemelwater is op het terrein complex en verschillende partijen hebben hierin een verantwoordelijkheid. De VVSG vindt het logisch dat de infrastructuur voor de infiltratie, buffering of de afvoer van niet-verontreinigd hemelwater onder de definitie valt van het 'gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk' voor zover die infrastructuur mee helpt zorgen voor het vermijden van regenwater in de afvalwaterinfrastructuur. En voor zover het om gemeentelijke infrastructuur gaat die beheerd wordt door hetzij de gemeentelijke rioolbeheerder, hetzij de gemeente of een aangestelde. Er zijn veel meer instanties dan louter de gemeentelijke beheerders die infrastructuur beheren waarin regenwater wordt opgevangen (denk aan private landeigenaars, diverse landbeheerders, infrabel, AWV, ANB, ...). Vandaar de verwijzing naar 'alle openbare saneringsinfrastructuur van het gemeentelijk niveau'. Die gemeentelijke infrastructuur kan wel zowel beheerd worden door de gemeentelijke rioolbeheerder als door de gemeente (denk bijvoorbeeld aan wadi's) in groenzones, baangrachten, ... De gemeente en haar gemeentelijke rioolbeheerder maken onderling (beleidsmatig of ad hoc) uit wie wat beheert.

De VVSG stelt daarom nog volgende aanpassing voor in de definitie van het gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk 'art. 3 3°: 'gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk: alle openbare saneringsinfrastructuur van het gemeentelijk niveau die wordt aangewend ~~door de instantie die verantwoordelijk is~~ om de gemeentelijke saneringsverplichting in te vullen, waaronder: ... '

De VVSG gaat niet akkoord met de stelling bij artikel 3 in de nota aan de Vlaamse Regering dat 'In de praktijk het hemelwater en droogteplan dat op niveau van de gemeente wordt opgemaakt door de gemeente in belangrijke mate sturend zal zijn voor de eigenlijke toewijzing van hemelwaterinfrastructuur aan het gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk.'

Dit is geen inhoudelijke taak van het hemelwater – en droogteplan dat het lokale watersysteem net integraal moet bekijken.

De vraag of hemelwaterinfra wel of niet onderdeel is van het gemeentelijk openbaar saneringsnetwerk is een case by case benadering die gebaseerd is op volgende pijlers: 1) helpt de infra mee vermijden dat er regenwater in de afvalwaterinfrastructuur komt; 2) is het gemeentelijke infrastructuur die beheerd wordt door de gemeentelijke rioolbeheerder of de gemeente of een aangestelde.

2.3.2. Individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater

Artikel 8 §2 stelt dat de rioolbeheerder aan de particulier een aanbod moet doen in de collectieve plaatsing en het collectief beheer van IBA's.

De VVSG vindt dat het resultaat (goed werkende IBA's) moet nagestreefd worden, het middel is minder van belang. Zo vraagt VVSG om de rioolbeheerder niet te verplichten om een aanbod te doen in plaatsing van IBA's op het privaat terrein. **De VVSG vraagt**

dat de rioolbeheerder ook aan haar verplichtingen rond IBA's kan voldoen als er geen aanbod is voor de plaatsing zelf (de particulier moet dan zelf zorgen voor de plaatsing op haar eigen terrein). De rioolbeheerder moet de particulier dan wel adviseren over het beheer en de rioolbeheerder moet dan ook het resultaat van dat beheer opvolgen door meetcampagnes.

In artikel 8 laatste alinea staat dat de bevoegde entiteit technische richtlijnen kan opstellen voor de omgang met onder meer 'hoofdzakelijk vergunde wooneenheden'. **Bedoelt men eerder 'niet hoofdzakelijk vergunde wooneenheden'?**

2.3.3. Engagements Vlaamse overheid

Dit besluit legt doelen op aan de gemeentelijke rioolbeheerders en vraagt gemeentelijke engagements.

Om die doelen te realiseren is vaak afstemming nodig van investeringen door entiteiten van de Vlaamse overheid (bijvoorbeeld gewestwegen). **De VVSG vraagt dat ook de Vlaamse overheid zich engageert om de investeringen van haar entiteiten te laten aansluiten op de gemeentelijke marjarenplannen, onder meer met het oog op het bereiken van de doelen die Vlaanderen hier zelf oplegt.**

Voor de opmaak van het meerjarenplan is het volledige beeld van financieringsmogelijkheden nodig (inclusief bijdrage van het gewest). **De VVSG vraagt om snel zekerheid te krijgen over de hervorming van het systeem van riolsubsidies** (zie ook hf 2.2.4. uit deze nota).

Concreet stelt VVSG voor onderstaande artikels toe te voegen:

Art. 9/2 De Vlaamse overheid engageert zich om haar investeringsplanning en die van haar agentschappen en entiteiten maximaal te aligneren met de meerjarige investeringsplanning van de rioolbeheerders, onder meer met het oog op de uitvoering van de doelen uit dit besluit.

Art. 9/3 De Vlaamse regering kan in het jaar dat de rioolbeheerder en de gemeente hun meerjarig programma opmaken, voor de duurtijd van de gemeentelijke meerjarenplanning en het meerjarig investeringsplan, per gemeente (of groep van gemeenten) kenbaar maken hoeveel gewestbijdrage er zal toegekend worden aan welke doelstellingen.

2.3.4. Impact van overstorten

De inschatting en aanpak van overstortwerking wordt verankerd en geconcretiseerd.

De VVSG vraagt dat modellen en tools om dit te realiseren ter beschikking worden gesteld van alle rioolbeheerders.:

- Data overstortmeetnet moeten open en in realtime beschikbaar zijn voor alle rioolbeheerders
- Modellen om overstortwerking en mogelijke maatregelen in te schatten worden best door de centrale overheid gratis ter beschikking gesteld van alle rioolbeheerders. Art. 13 §4 biedt hiervoor een basis.

- Voorzie ook overkoepelende/open contracten (vb. aankoopcentrale) waar ook lokale beheerders in kunnen meestappen. Zo kom je tot meer samenwerking tussen het gewest, de rioolbeheerders en de gemeenten.

VVSG vraagt ook dat de **gemeentelijke rioolbeheerders betrokken worden bij de aanduiding van de prioritare zones** (adviesvraag aan gemeentelijke rioolbeheerders toevoegen in artikel 13§2).

Het zou goed zijn dat voor ingrepen op de gemeentelijke netten ikv overstorten ook de gewestbijdrage voor gemeentelijke riolen kan worden aangewend.

2.3.5. Meerjarenplanning, rapportering en handhaving

De VVSG vindt het een goede zaak dat de meerjarenplanning opgemaakt door de gemeentelijke rioolbeheerder zelf en getoetst door de bevoegde entiteit, de draaischijf wordt voor het opvolgen van de doelen. De gemeentelijke rioolbeheerder zal geëvalueerd worden op het realiseren van de doelen uit het eigen meerjarenplan. Zo kan dit een instrument worden om te komen tot afgestemde gedragen doelen waarop dan gehandhaafd wordt. **De VVSG vraagt om dit ook daadwerkelijk op die manier uit te rollen. Voeg daarom in de nota aan de Vlaamse regering (bij de toelichting over artikel 14) toe dat de aansturing en opvolging ook zal rekening houden met de lokale draagkracht**, samen met het bewaken van het ambitieniveau.

Ook hier herhalen we dat voor de opmaak van het meerjarenplan het volledige beeld van financieringsmogelijkheden nodig (inclusief bijdrage van het gewest). **De VVSG vraagt om snel zekerheid te krijgen over de hervorming van het systeem van riolsubsidies** (zie ook hf 2.2.4. uit deze nota). Dit zou afgewerkt moeten zijn begin 2025 zodat gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders bij de opmaak van het meerjarenplan 2026-2031 kunnen rekening houden met de gewestbijdrage.

De VVSG vindt het cruciaal en een goede zaak dat de opmaak van de meerjarenplanning samen loopt met de gemeentelijke beleids – en beheerscyclus. Alleen de eerste stap is niet afgestemd. Art. 14 §4 vraagt om uiterlijk de eerste dag van de zesde maand na de inwerkingtreding van dit besluit (vermoedelijk voorjaar of midden 2024) een meerjarenplan voor de periode tot 2027 te bezorgen met focus op de planning in functie van de reductiedoelen. **Omdat gemeenten in 2024 in het laatste jaar van hun lopende bestuursperiode zitten en volop in een verkiezingsjaar, zullen fundamentele wijzigingen ten opzichte van het lopende beleid niet mogelijk zijn.**

De volgende stappen (vanaf art. 14 §5) zijn wel volledig afgestemd met de gemeentelijke BBC. De eerste fundamentele oefening zal dus moeten gebeuren in het kader van de meerjarenplanning 2026 – 2031 die uiterlijk 31 december 2025 klaar moet zijn.

31 december 2025 als uiterste datum is een goede zaak en valt volledig samen met de BBC cyclus. **De VVSG vraagt wel dat gemeenten en gemeentelijke rioolbeheerders tussentijds informeel ontwerpen van meerjarenplannen kunnen aftoetsen** met de bevoegde entiteit en dat dat engagement van de bevoegde entiteit wordt ingeschreven in het besluit of de nota aan de Vlaamse regering. De bevoegde

entiteit zal de meerjarenplannen moeten beoordelen en het is aangewezen om afkeuringen na 31 december van het eerste jaar van de gemeentelijke legislatuur zoveel als mogelijk te vermijden. Op 31 december van dat eerste jaar zal immers in elke gemeente na lang onderhandelen het meerjarig investeringsprogramma zijn goedgekeurd. Grote wijzigingen nadien liggen altijd moeilijk.

De VVSG vraagt om bij de verdere uitrol van rapportering van de financiële gegevens blijvend aandacht te hebben om data uit de bestaande meerjarenplanningen (voor de gemeente is dat de BBC) maximaal te hergebruiken, om zo de rapportagelast minimaal te houden.

De VVSG stelt vast dat voor de opmaak van de meerjarenplanning en voor de rapportering over de uitvoering er teveel detail gevraagd wordt om dit voor alle gemeenten te kunnen automatiseren met de bestaande data uit de BBC. In de meeste gevallen zullen de gemeenten die zelf rioolbeheerder zijn, dus specifiek rapporteren. **Het is wel wenselijk om deelrapportagecodes af te spreken als sommige gemeenten dat vragen.**

De VVSG ondersteunt het principe dat de meerjarenplanning de te realiseren doelen en de raming van de budgetten bevat. **De VVSG pleit ervoor dat alle gevraagde overzichten van concrete investeringen te beschouwen zijn als indicatief.** Het doel moet immers gerealiseerd worden, maar het moet evengoed mogelijk zijn om tijdens het meerjarenplan te kiezen voor andere projecten, die ook het doel helpen realiseren. **In het besluit in artikel 14 wordt 'indicatief' alleen vermeld bij de investeringen voor de reductiedoelen, niet bij de andere types investeringen.**

Bij de rapportering over de uitvoering worden dan de concrete investeringen gerapporteerd. **Om deze manier van werken op een efficiënte en gestandaardiseerde manier mogelijk te maken pleit de VVSG voor een verregaande automatisering via AWIS.** Er is dringend nood aan een tool binnen AWIS die investeringsprojecten automatisch vertaalt naar reductiedoelen en andere mogelijke doelen. Dat moet er ook voor zorgen dat bij het opladen van gerealiseerde projecten in AWIS er automatisch aangegeven wordt welk aandeel van het doel en van het budget gerealiseerd zijn. Dan kunnen de rioolbeheerders en de bevoegde entiteit quasi in real time de voortgang van de meerjarenplanning opvolgen. De VVSG pleit ervoor dat de bevoegde entiteit samen met de rioolbeheerders deze automatisering snel ontwikkelt (cfr. art. 17) zodat dit reeds bij de eerste meerjarenplanningen (zeker deze opgemaakt in 2025) kan worden toegepast.

De VVSG vraagt om een passage op te nemen die stelt dat de bevoegde entiteit op regelmatige tijdstippen de inhoud van de meerjarenplanning en de rapporteringen moet evalueren in functie van planlastvermindering. Hierbij moet het doel zijn om de rapportageverplichtingen beperkt te houden tot het minimum noodzakelijke.